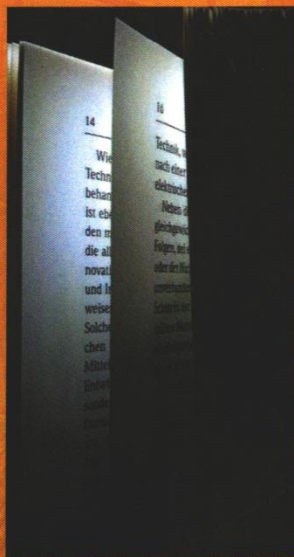
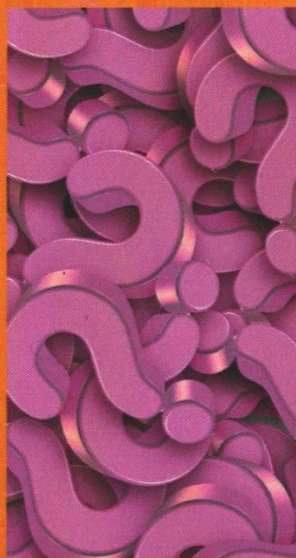

ІННОВАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ І ЛІДЕРСТВО:

проект і мікропроекти

V Českých
Budějovicích

2016

Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej
Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP

IFEPR

INTERNATIONAL CHARITY FOUNDATION

INTERNATIONAL FOUNDATION FOR EDUCATIONAL POLICY RESEARCH

Спілка ректорів
вищих навчальних закладів
України

Рецензенти:

Проф. Є. Возьніккі, Голова Національної ради науки та вищої освіти
Республіки Польща, Президент Фундації польських ректорів

Проф. В. Бакіров, Президент Української соціологічної асоціації, ректор
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Інноваційний університет і лідерство: проект і мікропроекти. –
Варшава: **Fundacja „Instytut Artes Liberales”**, 2016. – 388 с.
Друк і палітурка: Zakład Graficzny UW, nr zam. 324/2016.

ISBN 978-83-63636-52-4

ISBN 978-83-63636-52-4

- © Факультет Artes Liberales
Варшавського університету
(Республіка Польща)
- © Міжнародний благодійний фонд
“Міжнародний фонд досліджень
освітньої політики” (Україна)
- © Т. Фініков, Р. Сухарські – відповідальні
редактори
- © В. Антонов – оформлення, дизайн
обкладинки

Подяка

Організатори проекту та відповідальні редактори висловлюють щире подяку всім авторам статей та особливо членам ініціативної групи з підготовки цього видання: Олександр Потію, Олені Гузар, Юрію Халавці, Лілії Халавці, Ірині Серебрянській, Костянтину Покотилу, Юлії Єпіфановій, Сергію Касяну.

Особливої поваги вартують величезні організаційні зусилля координатора ініціативної групи та літературного редактора даної книги Ірини Дегтярьової. Особливої подяки заслуговує учасниця проекту Алла Колісник — організатор літньої сесії “Інноваційного університету” в Одесі, де власне й сформувалася концепція майбутнього збірника.

Організатори проекту висловлюють щиро сердечне подяку Лілії Гриневич, Єжи Возьніккі та Вілю Бакірову за увагу до цього видання та високу оцінку здобутків проекту.

Халавка Ю. Б.

ОБГРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОЇ
БАЗИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ БАГАТОРІВНЕВОЇ СИСТЕМИ КОНКУРСНОГО
ФІНАНСУВАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ128

РОЗДІЛ 2

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Востряков О. В.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВЗАЄМОДІЙ ВНЗ ІЗ БІЗНЕС-
СЕРЕДОВИЩЕМ (НА ПРИКЛАДІ ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)137

Зілковська Л. М.

СТВОРЕННЯ ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
ЗА МОДЕЛЛЮ LIBERAL ARTS AND SCIENCES
(НА БАЗІ КЛАСИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)150

Колісник А. В.

УПРОВАДЖЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО ДОСВІДУ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН
У ГАЛУЗІ НАУК ПРО НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ У ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ162

Кузан К. Ю., Сердюк І. О.

УПРОВАДЖЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ІНДИВІДУАЛЬНИХ
СТУДІЙ (MIS) У ПЕДАГОГІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ182

Мельнікова Р. В.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ШЛЯХОМ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ
ТРАЕКТОРІЙ СТУДЕНТІВ. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ
ПІДСИСТЕМИ ОБРОБКИ ДАНИХ "СОВА"199

Монюшко М. М.

СТВОРЕННЯ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ЦЕНТРУ МОРСЬКИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ З КОМПЛЕКСНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИБЕРЕЖНОЮ
ЗОНОЮ АЗОВО-ЧОРНОМОРСЬКОГО БАСЕЙНУ НА БАЗІ
ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ206

Олексів І. Б.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ДОКТОРСЬКИХ ПРОГРАМ
У ГАЛУЗІ "УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ" У КОНТЕКСТІ
ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР ВИЩОЇ ОСВІТИ219

Покотило К. М.

ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ІНТЕРАКТИВНОГО
КУРСУ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКИ237

Поліщук Т. С., Сизоненко О. В.

РОЗВИТОК ЗДАТНОСТІ ДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ
ВИПУСКНИКІВ ВНЗ УКРАЇНИ251

Сичов М. Ю.

ПОБУДОВА ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ
ТРАЕКТОРІЙ СТУДЕНТІВ264

Шмагіна В. В.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВЗАЄМОДІЇ КЛАСИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ З БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕМ274

РОЗДІЛ 3

ЯКІСТЬ ОСВІТИ — СТРАТЕГІЧНИЙ ПРІОРИТЕТ РЕФОРМУВАННЯ
ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

Длугопольський О. В.

ПОБУДОВА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ
УКРАЇНИ "ПРО ВИЩУ ОСВІТУ" (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)291

Касян С. Я.

ЯКІСТЬ ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ
В УКРАЇНСЬКИХ ТА ПОЛЬСЬКИХ ВНЗ306

Панич О. І.

НЕЗАЛЕЖНІ АКРЕДИТАЦІЙНІ АГЕНЦІЇ ЯК МЕХАНІЗМ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ Й ДОВІРИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ315

Потій О. В., Красовська О. Ю.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ
АСПЕКТИ НОВОГО ЗАКОНУ327

Длугопольський О. В.

ПОБУДОВА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО ВИЩУ ОСВІТУ” (НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

Анотація

У статті розглядається проблема побудови внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти на прикладі Тернопільського національного економічного університету. На основі отриманого досвіду у Варшавському університеті запропоновано створення комісії із забезпечення якості у ТНЕУ, визначено її мету, завдання та механізми взаємодії з іншими структурними підрозділами університету. Висвітлено етапи реалізації мікропроекту в короткостроковій перспективі, а також спрогнозовано довгостроковий результат із побудови системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Проаналізовано ефект від участі в грантових проектах та наукових заходах, які кумулятивно сприяли реалізації мікропроекту у ТНЕУ. Запропоновано напрямки підвищення якості освіти з використанням світового досвіду освітніх реформ.

Ключові слова: вища освіта, якість, евалюація, реформи.

Abstract

The article deals with the problem of constructing the internal system of quality assurance (example of Ternopil National Economic University). The creation of Quality Assurance Commission at TNEU is proposed, based on experience of Warsaw University. The goals, objectives and mechanism of its interaction with other departments of University are described. The main steps of microproject realization in short-term period are illustrated and its long-term outcomes are predicted in a context of building internal quality assurance system of higher education. The total effect of participation in a various grant projects and research activities is analyzed. Basic directions to improve quality assurance system in higher education are proposed with using best world practices.

Keywords: higher education, quality, evaluation, reforms.

Проблематика проекту. Протягом жовтня-листопада 2014 р. на факультеті Artes Liberales Варшавського університету був реалізований неординарний проект “Інноваційний університет і лідерство” (координатори проф. Р. Сухарські та проф. Т. Фініков), який об’єднав понад півсотні вчених з різних українських ВНЗ. Ідея проекту стосувалася вивчення кращих практик польських університетів щодо реформування системи вищої освіти, приведення її у відповідність до світових норм, підвищення конкурентоспроможності ВНЗ на ринку освітніх послуг, покращення якості вищої освіти тощо. Закон України “Про вищу освіту” №1556-VII від 1 липня 2014 р. став стартовим майданчиком для реалізації проекту, протягом якого польські вчені та академічні менеджери обмінювалися досвідом освітніх та наукових реформ з українськими колегами, які на базі окремих ВНЗ України повинні в перспективі реалізувати на практиці окремі положення революційного для країни Закону.

Аналіз теорії і практики. У контексті болючих, проте неминучих реформ у сфері вищої освіти України, особливої гостроти набуває саме якість освітнього процесу, якій довгий час не приділялося значної уваги. Постійна конкуренція між вітчизняними й зарубіжними ВНЗ за свого студента, демографічна криза та низька якість життя переважної більшості громадян України спонукає університети шукати як перевірені світовою практикою, так і новітні методи покращення навчального процесу та освітньої діяльності. Стратегічною метою діяльності вітчизняних університетів повинно стати створення ефективної системи внутрішнього забезпечення якості освіти, функціонування якої буде спрямоване на перманентний процес підвищення якості освіти й освітньої діяльності у ВНЗ України.

Головною проблемою у цьому процесі є якість професорсько-викладацького колективу ВНЗ. Тривалий час, як спадок від

радянської системи формування кадрового потенціалу ВНЗ, в Україні критеріям якості персоналу приділялася значно менша увага, ніж критеріям непотизму чи хабарництва під час прийому на роботу і просуванню по службі. Відгуки студентів про інтелектуальний рівень викладачів, якість лекцій та семінарів, потрібність чи непотрібність окремих дисциплін, рівень володіння мовами та новітніми методами навчання викладачів, корупція практично не враховувалися керівництвом ВНЗ, оскільки сама система вищої освіти була побудована таким чином, що кандидатами і докторами наук часто ставали не справжні вчені, а “шукачі дипломів”, наближені до освітньої діяльності та окремих осіб, або ж “бізнесмени в науці”, які змогли профінансувати як самий захист, так і написання і подальший супровід наукової роботи. За таких умов працівники ВНЗ, справжні дослідники і вчені, здобуваючи звання та ступені, проходили “організаційний терор” формалізму та бюрократизму. Нерідко сама процедура захисту займала значно довший і більш ресурсно-витратний період (в усіх значеннях цього слова), ніж саме написання наукової роботи. А система, коли за гроші можна було “пропхнути” на захист будь-що і будь-кого, позбавляла вчених мотивації до наукових пошуків. На заміну їм приходили бізнесмени, чиновники та інші “шукачі” наукових пенсій та привілеїв, які не могли сформувати справжню наукову еліту країни. До того ж, про конкурентоспроможність українських викладачів у європейському чи північноамериканському освітньому просторі було годі й думати [1; 2].

Усе це підривало мотивацію викладачів до праці, студентів — до навчання, і в кінцевому рахунку призвело до суттєвих репутаційних втрат системи вищої освіти України загалом. За таких умов не лише політична еліта країни намагається вчити своїх дітей за кордоном, але й представники середнього класу шукають можливості навіть у непрості економічні часи дати своїм нащадкам якісну

освіту. Якість сьогодні, на жаль, є характеристикою не вітчизняних, а саме зарубіжних ВНЗ, які дбають про репутацію, прозорість, чесність та інші ознаки, не притаманні загалом українській вищій школі. Саме тому для реалізації власного мікропроекту була обрана тематика побудови системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (на базі ТНЕУ), яка позитивно апробована як у польських, так і американських, британських, французьких та німецьких ВНЗ. Ця система допомагає тримати “у тонусі” як професорсько-викладацький колектив, так і студентів, які спільно працюють на якість освітнього процесу та репутацію університетів в освітньому просторі Європи та світу [3; 4].

Мета і завдання проекту. Метою мікропроекту стало створення ефективної системи внутрішнього забезпечення якості освіти, функціонування якої спрямоване на перманентний процес підвищення якості освіти й освітньої діяльності у ВНЗ. Короткостроковий результат проекту — створення моделі системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у ТНЕУ. Довгострокові результати проекту: ефективне функціонування створеної системи забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у ТНЕУ; формування рекомендацій для Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо критеріїв оцінки систем внутрішнього забезпечення якості у ВНЗ; цикл публікацій щодо досвіду впровадження системи внутрішнього забезпечення якості освіти у ТНЕУ.

Методи та етапи реалізації проекту. Для досягнення короткострокових цілей проекту “Інноваційний університет і лідерство” протягом листопада 2014 р. – червня 2015 р.:

1. Взято участь у семінарі “Професійний розвиток: відкриті ресурси, цифрова наука та міжнародні публікації”, що відбувся 5 грудня 2014 р. у Київській школі економіки; семінарі щодо актуальності, трудомісткості, вартості та методики виконання робіт,

пов'язаних з розробкою, впровадженням та сертифікацією СУЯ, який відбувся у МДП “Інститут проблем управління НАНУ” в м. Харків 6 лютого 2015 р., а також в українсько-німецькому форумі “Освіта, наука, інновації в університетах: актуальні виклики”, що відбувся 6-7 березня 2015 р. у КНУ ім. Т. Шевченка за участю представників Міністерства освіти і науки України та Федерального Міністерства освіти та наукових досліджень Німеччини. Під час роботи форуму німецькі колеги ознайомили з особливостями функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у кількох університетах Німеччини (зокрема, University of Konstanz, University of Cologne, University of Magdeburg), що дало можливість отримати додаткову інформацію для побудови ефективної моделі забезпечення якості освіти у вітчизняних ВНЗ.

2. На базі ТНЕУ 3 грудня 2014 р. відбулося засідання круглого столу “Розвиток студентської науки в контексті євроінтеграційних перетворень”, який організували представники Студентського наукового товариства університету та Науково-дослідного інституту інноваційного розвитку та державотворення. 18 березня 2015 р. була проведена науково-практична конференція “Актуальні питання економічної освіти: досвід, потенціал, перспективи”, а також засідання Координаційної ради науково-навчального комплексу “Економосвіта”, 17 квітня 2015 р. у ТНЕУ проведено круглий стіл “Міжнародні стипендії і гранти: обмін досвідом” за участю стипендіатів різноманітних американських (Fulbright) та європейських (Kirkland, DAAD, Eiffel) програм. Метою його стало обговорення актуальних питань академічної мобільності, міжнародних наукових та освітніх програм, які відкриті для вітчизняних учених-дослідників та студентів.

3. У березні-квітні 2015 р. у ТНЕУ відбулися круглі столи з питань удосконалення освітньої діяльності, організовані лабораторією

моніторингу якості освітньої діяльності та колективом факультетів фінансів та обліку і аудиту. Упродовж роботи учасники обговорювали результати анкетування студентів III курсу денної форми навчання, проведеного лабораторією моніторингу якості освітньої діяльності. Особливу увагу учасників було акцентовано на питаннях організації навчально-виховного процесу, а також на головних проблемах, з якими зіштовхуються студенти, проявах корупції та неправомірної вигоди, дотримання навчальної дисципліни та визначення рівня якості надання освітніх послуг у ТНЕУ тощо.

4. Взято участь у низці наукових заходів, зокрема: III Всеукраїнській науково-практичній конференції “Фінансове забезпечення діяльності суб’єктів господарювання”, що проводилася 19-21 лютого 2015 р. у Кременчуцькому національному університеті ім. М. Остроградського; круглому столі “Суспільна місія класичного університету: історія, сучасність, перспективи”, що відбувся 20 лютого 2015 р. у ХНУ імені В.Н. Каразіна; Міжнародній науково-практичній конференції “Современная мировая экономика: проблемы роста и антикризисного развития”, що відбулась 14 березня 2015 р. в Університеті Туран (Казахстан); міжнародній науково-практичній конференції “Стратегії економічного розвитку країн в умовах глобалізації”, що проводилась 26 березня 2015 р. у Дніпропетровському національному університеті ім. О. Гончара; XXII науково-практичній конференції молодих вчених “Економічний і соціальний розвиток України у XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації”, що проводилась 26-27 березня 2015 р. у ТНЕУ; міжнародній науково-практичній конференції “Міжнародна освіта: стан та перспективи розвитку”, що проводилась 2 квітня 2015 р. у НПУ імені М. П. Драгоманова; науковій конференції, присвяченій 400-річчю політичної економії “Політична економія на сучасному етапі: виклики та перспективи”, що проводилась 20 квітня 2015 р. у Інституті економіки та прогнозування

НАН України; II International Scientific and Practical Conference “United States of America in the Modern World: Politics, Economics, Law, Society”, що проводилася 15 травня у ЛНУ ім. І. Франка; Всеукраїнській науково-практичній конференції “Забезпечення якості освіти в Україні” — 21 травня 2015 р. у КНУ ім. Т. Шевченка; XX Міжнародній науково-практичній конференції “Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика” — 25-26 травня 2015 р. у СХУ ім. Л. Українки.

5. Взято участь у спільному міжнародному навчальному проекті мобільності Erasmus+ “Once upon today ... in Europe”, що відбувався 12-19 березня 2015 р. у Польщі (Krzyzowa) за сприяння Kreisau-Initiative e.V., Foundation Krzyzowa for Mutual Understanding in Europe, The History Meeting House, Institute of History of Tallin University, Unitas Foundation, Protestant Academies in Germany, ChangeLog, Educational Initiatives Center. Проект об’єднав 32 учасники із Молдови, Німеччини, Естонії, Польщі та України, які протягом тренінгів брали участь у лекціях та дискусіях щодо освітньої політики ЄС, історії та культури Європи, розробляли презентації та створювали мікропроекти на задану тематику, здійснювали міжкультурну комунікацію. Також протягом 24-26 квітня 2015 р. було взято участь у симпозіумі “Україна: визволення від пост-радянської спадщини?”, що був присвячений спеціальному випуску “Journal of Comparative Economics”, організований VoxUkraine, Київською Школою Економіки, Каліфорнійським Університетом, Піттсбурзьким Університетом, Стокгольмським Інститутом перехідної економіки, програмою USAID “Лідерство в економічному врядуванні”, Асоціацією порівняльних економічних досліджень у м. Київ.

Результатом першого етапу реалізації мікропроекту стало створення у ТНЕУ Комісії із забезпечення якості освіти (Commission of Quality Assurance), затвердження складу та плану діяльності Комісії на 2014-2015 н. р., розробка анкети оцінки професійного

рівня професорсько-викладацького колективу університету відповідно до вимог діючого законодавства. Комісія із забезпечення якості освіти створена відповідно до п. 5 статті 16 Закону України “Про вищу освіту” та в контексті дотримання “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти”. Основною метою діяльності Комісії є сприяння забезпеченню безперервного процесу підвищення якості освіти та освітньої діяльності у ТНЕУ, впровадження до навчального процесу сучасних освітніх стандартів, методик та технологій.

Завданням Комісії є:

- сприяння модернізації освітньої діяльності і забезпечення якості освіти ТНЕУ на 2015-2020 рр.;
- розробка загальної для університету системи критеріїв та показників оцінки якості освіти та процесу її забезпечення на основі міжнародних стандартів, а також постійне її удосконалення з урахуванням новітніх позитивних освітніх трендів;
- розробка методичних рекомендацій щодо покращення освітньої діяльності та підвищення якості підготовки фахівців в університеті, впровадження системи комплексного рейтингування викладачів університету, підбір методик самодіагностики успішності студентів, формування рекомендацій ректору для прийняття управлінських рішень за результатами аналізу якості освітнього процесу;
- взаємодія та співпраця з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, провідними ВНЗ, МОН України, відділами управління якістю освіти, вивчення та узагальнення досвіду інших ВНЗ щодо діяльності експертних служб та моніторингових досліджень;
- підготовка і проведення науково-практичних конференцій, семінарів, вебінарів щодо забезпечення якості освіти із фахівцями з провідних вітчизняних та зарубіжних університетів;

- сприяння більш активній участі працівників університету у виконанні науково-дослідних проектів та грантових досліджень через надання інформаційно-консультативних послуг у контексті “Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти” та Закону України “Про вищу освіту”;
- підготовка й участь у процедурах самоатестації та комплексної оцінки діяльності університету.

Комісія із забезпечення якості освіти у ТНЕУ в рамках функціонального забезпечення діяльності взаємодіє зі структурними підрозділами ТНЕУ за такими напрямками та формами:

- 1) випускові кафедри — залучення на громадських засадах членів групи моніторингу якості навчального процесу та підготовки студентів до роботи державних екзаменаційних комісій для здійснення оцінки якості підготовки випускників та їх дипломних робіт;
- 2) відділ інформації та зв'язків із громадськістю — надання інформації про результати та напрями удосконалення якості освіти у ТНЕУ для розміщення на сайті університету;
- 3) центр інформаційних технологій, зокрема бюро навчального процесу — вироблення організаційно-управлінських та матеріально-технічних передумов забезпечення навчального процесу, зокрема рекомендацій щодо оптимального обсягу й якості інформаційних ресурсів;
- 4) профспілковий комітет — надання рекомендацій щодо преміювання, нагородження грамотами і подяками викладачів, які отримуватимуть високий рейтинг якості освіти;
- 5) навчальний відділ, зокрема:
 - група організації навчального процесу — надання рекомендацій щодо підвищення якості навчального процесу та підготовки студентів, проведення спільних контрольних заходів щодо

- змістового наповнення навчальних матеріалів дисциплін професорсько-викладацьким складом ТНЕУ;
- секція електронного документообігу — надання для поширення між структурними підрозділами ТНЕУ інформації щодо результатів та інструментів підвищення якості освіти;
- 6) сектор організації роботи віддалених структурних підрозділів та методичного забезпечення навчального процесу — здійснення членами групи моніторингу якості навчального процесу і підготовки студентів оцінки діяльності віддалених підрозділів університету в аспекті якості освітніх послуг, зокрема:
 - група з упровадження в навчальний процес вимог Болонської декларації — розробка проектів щодо впровадження та сертифікації системи управління якістю освітніх послуг на відповідність вимог міжнародних стандартів ISO серії 9000;
 - група з організації проведення ліцензування та акредитації спеціальностей — здійснення оцінки та вироблення подальших рекомендацій щодо відповідності навчальних планів стратегії розвитку університету;
 - група методичного забезпечення навчального процесу — залучення членів групи моніторингу якості науково-педагогічних кадрів до розробки, стимулювання та подальшої оцінки застосування інтерактивних форм навчання в практичній діяльності викладачів;
- 7) бібліотека — здійснення членами групи моніторингу якості навчального процесу і підготовки студентів оцінки відповідності бібліотечного фонду вимогам забезпечення програм дисциплін;
- 8) НДІ інноваційного розвитку та державотворення, зокрема:
 - група організації науково-дослідних робіт — організація спільно із ВНЗ України, дослідницькими мережами та науково-популярними сайтами наукових заходів та спільних науково-дослідних робіт у напрямку забезпечення і підвищення якості освіти;

- відділ організації навчально-дослідної роботи студентів — залучення студентського активу ТНЕУ до розробки рекомендацій щодо забезпечення і підвищення якості освіти в рамках виконання науково-дослідних проектів та заходів;
- 9) навчально-дослідний інститут методології та економіки вищої освіти — надання членам комісії розроблених методик і результатів психодіагностики та анкетування студентів та викладачів та вироблення спільних рекомендацій щодо усунення виявлених проблем;
- 10) відділ міжнародного співробітництва — сприяння членами комісії із забезпечення якості освіти ТНЕУ інтернаціоналізації навчального процесу та його учасників, зокрема шляхом поширення інформації та надання методичної допомоги в отриманні грантових досліджень;
- 11) кафедри іноземних мов ТНЕУ — переклад та редагування статей і лекцій працівників університету.

Для досягнення довгострокових цілей проекту “Інноваційний університет і лідерство”:

1. На початку 2015 р. засновано громадську організацію “Україно-Американська асоціація працівників вищої школи” (Ukrainian-American Association of College’s Educators), метою якої є об’єднання українських професіоналів у галузі вищої освіти для обміну досвідом з американськими колегами та можливість інтеграції в міжнародну освітню спільноту. У лютому-березні 2015 р. відбулися перші міжнародні стажування в м. Маямі у рамках Договору про співпрацю між ТНЕУ і Міжнародною культурно-освітньою асоціацією (ICEA) (спільна програма Educational Bridge). Під час стажування вивчався досвід організації навчального процесу в University of Central Florida та Palm Beach Atlantic University. Зокрема, було прослухано курс із методики викладання економічних дисциплін; лекції з організації дистанційного навчання.

2. Спільно зі Спілкою дослідників вищої освіти України 28-29 травня 2015 р. у КНУ ім. Т. Шевченка проведено міжнародну конференцію “Реформа вищої освіти в Україні: критичні питання у сфері законодавчих та інституційних трансформацій”, метою якої стало обговорення вченими і практиками стратегічних цілей, поточних завдань і шляхів ефективного реформування вищої освіти в Україні в частині назрілих проблем у сфері законодавчих та інституційних трансформацій. Заплановано створення громадської організації “Спілка дослідників вищої освіти України” з метою полегшення українським вченим доступу до міжнародних грантових проектів, підвищення рівня їх кваліфікації та активізації наукових досліджень у цій сфері.

3. Передбачено на перспективу проведення міжнародних освітніх тренінг-програм, орієнтованих на підвищення професійного рівня викладачів, метою яких є активізація міжнародного співробітництва у сфері передових освітніх технологій, підвищення мобільності серед викладачів, науковців ВНЗ на усіх континентах. Перший науково-практичний семінар “Інноваційно-комунікаційні технології у вищій освіті” відбувся 8-12 червня 2015 р. на базі ГК “Буковель”. Робота семінару здійснювалася за такими основними напрямками: дистанційна освіта: ера он-лайн технологій; міжнародні стипендії і гранти: обмін досвідом; новітні засоби та технології професійного зростання викладачів вищої школи.

Цільовою групою проекту були: професорсько-викладацький склад ВНЗ України та зарубіжних країн; представники асоціацій та об’єднання науковців і викладачів, що спеціалізуються на проблемах освітньої інтеграції; державні та приватні установи, які надають освітні та тренінгові послуги у сфері інтеграції освіти у глобальний простір. Тренерською групою стали: координатор проекту “Інноваційний університет і лідерство” проф. Т. Фініков та окремі його учасники, а також зарубіжні спеціалісти із сучасних

проблем розвитку вищої освіти та просування освітніх реформ; грантоотримувачі міжнародних програм та фондів.

4. Протягом 28 червня – 11 липня 2015 р. взято участь у III Варшавській євроатлантичній літній академії WEASA (Warsaw Euro-Atlantic Summer Academy). Програма була спрямована на роботу фахівців країн Східного партнерства, які беруть участь у процесах трансформації, європейської інтеграції і трансатлантичної співпраці. Організатори WEASA — Коледж Європи, Німецький фонд Маршалла і Польсько-Американський Фонд Свободи. Учасниками Літньої академії були молоді фахівці, науковці, юристи, державні службовці, представники неурядових організацій, політичних партій, ЗМІ з України, Грузії, Білорусі, Азербайджану, Молдови та Вірменії (загалом 45 осіб). Викладачами академії були лектори з польських і американських університетів, а також аналітики провідних світових аналітичних центрів.

5. Заплановано проведення щорічного моніторингу якості освітньої діяльності у ТНЕУ з використанням різноманітних методів (самооцінка, анкетування студентів та викладачів, висновки незалежних агенцій тощо). Усе це в комплексі спрямоване на кардинальний злам усталеної та неефективної системи освіти та підготовки кадрів для бізнесу, сектору державного управління тощо.

Висновки і рекомендації. З метою підвищення мотивації студентів до навчання, а професорсько-викладацького колективу — до викладацької та наукової діяльності вважаємо за доцільне на рівні окремих університетів:

- посилити вимоги до якості наукових публікацій учених, проведення кількох незалежних peer-review кожної поданої до наукового журналу статті (бажано із запрошенням зарубіжних дослідників);

- проводити постійну евалюацію прочитаних дисциплін з метою оцінки реакції студентів не лише на якість професорсько-викладацького колективу, але й доцільність/недоцільність того чи іншого курсу з метою оперативного коригування навчальних планів;
- знизити рівень забюрократизованості навчального процесу і в виділенні більшого часу викладачам на наукову роботу;
- сприяти вивченню та удосконаленню англійської мови викладачів, заохочувати їх до проведення лекційних та семінарських занять паралельно з українською й англійською мовою;
- підвищити оплату праці (застосування системи премій та бонусів) кращим викладачам та вченим, що формують позитивний імідж університету (т.зв. репутаційний капітал);
- стимулювати молодих вчених брати участь у міжнародних програмах як коротко-, так і довготермінового характеру для отримання в майбутньому feedback у вигляді запозичення кращих світових практик навчання, наукових розробок, а також міжкультурних комунікацій;
- здійснювати оцінку рівня професійної майстерності викладачів під час укладання контрактів на основі чітких і зрозумілих критеріїв (зокрема, якість публікацій, а не їх кількість, рівень володіння іноземними мовами, ступінь залучення у міжнародні програми, індекс Гірша, науково-експертна діяльність, навчальна та викладацька активність, науковий ступінь та вчене звання).

Література

1. Аллак Ж., Пуассон М. Коррупцированные школы, коррупцированные университеты: Что можно сделать? / Ж. Аллак, М. Пуассон. – Париж: Изд-во ЮНЕСКО, 2014. – 356 с.
2. Моніторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: аналітичний звіт / За ред. Т. В. Фінікова, О. І. Шарова. – К.: Таксон, 2014. – 144 с.

3. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю. М. Рашкевич. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 168 с.
4. Рейтинг прозорості національних ВНЗ. – К.: Центр дослідження суспільства, 2014. – 34 с.